

TIẾT 21

- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 6
- Âm nhạc thường thức : Một số thể loại bài hát

Âm nhạc thường thức

MỘT SỐ THỂ LOẠI BÀI HÁT

Để phân chia thể loại bài hát (hoặc thể loại âm nhạc), người ta căn cứ vào nội dung âm nhạc hoặc hình thức trình diễn, có khi lại căn cứ vào môi trường và hoàn cảnh sử dụng. Dưới đây là một số thể loại bài hát :

1. Hát ru

Hát ru là những bài ca có âm điệu khoan thai, nhẹ nhàng, tiết tấu đung đưa như để ru cho trẻ ngủ. Lời ca trong các bài hát ru thường nói về tình cảm mẹ con ...

Ví dụ :

- *Ru con* (Dân ca Nam Bộ)
- *Ru em* (Dân ca Xơ-đăng, Tây Nguyên)
- *Lời ru trên nường* (Nhạc : Trần Hoàn - Thơ : Nguyễn Khoa Điềm)
- *Mẹ yêu con* (Nguyễn Văn Tý)
- *Ru con mùa đông* (Đặng Hữu Phúc)

2. Hành khúc

Đó là những bài ca có âm điệu khoẻ mạnh, hùng tráng, tiết tấu phù hợp cho đoàn người đi đều bước. Tác phẩm âm nhạc có tính chất hành khúc thường cấu trúc rõ ràng, mạch lạc, vuông vắn. Các bài hành khúc thường được dàn nhạc kèn diễn tấu trong các cuộc duyệt binh, diễu hành ...

Ví dụ :

- *Tiến bước dưới Quân kì* (Doãn Nho)
- *Tiến về Sài Gòn, Lên đàng* (Lưu Hữu Phước)
- *Hành khúc Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh* (Phong Nhã)
- *Nổi vòng tay lớn* (Trịnh Công Sơn)

3. Bài hát lao động

Nhịp điệu những bài hát này thường phù hợp với các động tác lao động như chèo thuyền, kéo thuyền, kéo gỗ, leo núi, dệt vải ...

Ví dụ :

- *Hò kéo thuyền trên sông Von-ga* (Dân ca Nga)
- *Hò hội, Hò giã gạo, Hò leo núi, Hò kéo lưới* (Dân ca Trung Bộ)
- *Đào công sự* (Nguyễn Đức Toàn)
- *Hò kéo pháo* (Hoàng Vân)

4. Bài hát sinh hoạt, vui chơi

Đây là loại bài có nội dung và giai điệu vui tươi, có thể hát trong sinh hoạt, khi đi chơi, cắm trại, trong các ngày lễ hội ...

Ví dụ :

- *Bắc kim thang* (Dân ca Nam Bộ)
- *Tàu em đi trại hè* (Phong Nhã)
- *Cái bóng* (Nhạc : Phan Trần Bảng - Lời : Ca dao)
- *Em vui chơi ngày hôm nay* (Phạm Tuyên)

5. Bài hát trữ tình, tình ca

Là những bài hát giàu tình cảm, nội dung thường đề cập đến tình yêu, đất nước, con người ...

Ví dụ :

- *Tình ca* (Hoàng Việt)
- *Bài ca hi vọng* (Văn Ký)
- *Chị tôi* (Trần Tiến)
- *Em ơi, Hà Nội phố* (Nhạc : Phú Quang - Thơ : Phan Vũ)
- *Việt Nam quê hương tôi* (Đỗ Nhuận)
- *Bụi phấn* (Nhạc : Vũ Hoàng - Thơ : Lê Văn Lộc)
- *Em đi trong tươi xanh* (Vũ Thanh)
- *Em đi giữa biển vàng* (Nhạc : Bùi Đình Thảo - Thơ : Nguyễn Khoa Đăng)
- *Khi tóc thầy bạc trắng* (Trần Đức)

6. Bài hát nghi lễ, nghi thức

Những bài hát ở thể loại này có tính chất nghiêm trang, dùng trong nghi lễ, chào cờ, mặc niệm, có khi là bài hát riêng của một tổ chức đoàn thể ...

Ví dụ :

- *Tiến quân ca* (Văn Cao)
- *Hồn tử sĩ* (Lưu Hữu Phước)
- *Quốc tế ca* (Nhạc : Pi-e Đơ-gây-te - Thơ : Ô-gien Pốt-chi-ê)
- *Đội ca* (Phong Nhã)

Sự đa dạng về nội dung, về hình thức âm nhạc, về các phương thức trình diễn tạo nên rất nhiều thể loại làm cho nghệ thuật âm nhạc phong phú và hấp dẫn.

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Tìm thêm một số bài hát có tính chất khác nhau và xếp vào 6 thể loại đã học.
2. Đọc bài TĐN số 6, ghép lời ca và tập hát diễn cảm.